

Раковски доказва: „че Турцитѣ слѣдъ като се мъчили цѣли три мѣсяца да привзъмнатъ Търново съ *тясна обсада*, найсетнѣ го привзели *отъ кѣмъ Хисаря* 19/31 Юлія въ 1393 година.“ — Тѣй разказватъ Историчитѣ за привземаньето съ пристѣпъ на града Търново отъ Баязида I Илджърма. За допълнително обаче историческо разясненіе на привземаньето Търново отъ Турцитѣ, завардило се е между тукашнитѣ жители едно вето преданіе, въ видъ на Легенда; ніе се научихми за тая Легенда наскоро слѣлъ като додохми тукъ. Преди впрочемъ да разкажимъ за тая Легенда, трѣба по напредъ да укажимъ и на това, че Хисаря има и други единъ входъ, снабденъ тоже по отпреди (когато ніе преди 28 — 29 години го разглѣдахми) съ голѣми желѣзни порти, близо до които се намираха каменни постройки, въ видъ на башни, предназначени за укрѣпленія при портитѣ; такивато каменни постройки се намираха и при горѣупомянутитѣ порти, презъ които се влизаше отъ кѣмъ Кая-башъ. Тоя входъ си стои и днесъ-днесъ (портитѣ само не съществуватъ); той е построенъ на источната часть на Хисаря, и отъ него води единъ камененъ пътъ (но сега повечето разваленъ) кѣмъ Митрополіята. За да могатъ вижда се желѣзнитѣ порти и на двата входа въ Хисаря да иматъ по голѣмъ ягкость, и по голѣмъ подпоркѣ при нѣкоя опасность, имали сѣ отъ отвѣтрѣ много дебели, може бы желѣзни, четиръягълни лостове; това се ясно доказва отъ издѣлбанитѣ мѣста въ голѣмитѣ камани на зиждетѣ, що сѣ близо до портитѣ и на двата входа. Като разглѣдахми обаче тѣя издѣлбани мѣста въ каманитѣ при входа въ Хисаря отъ кѣмъ источната страна или отъ кѣмъ Митрополіята, съзрѣхми че освенъ издѣлбанитѣ мѣста и отъ двѣтъ страни на входъ-тъ за лостъ-тъ, съ който се усилявала ягкостьта на желѣзнитѣ порти: има еше една голѣма четвъртита дупка, въ разрѣзъ повече отъ два сантиметра; тая дупка впрочемъ не бѣше и не е издѣлбана въ нѣкој голѣмъ камакъ на дуvara при входъ-тъ, както горѣупомянутитѣ, но та е была вижда се нарочно и искусвенно изработена вѣтрѣ и въ длѣжъ на дуvara, построенъ отъ кѣмъ сѣверната страна на